

To sum up, the presence and overcoming of barriers in intercultural communication determine and increase the level of intercultural and sociocultural competences of an individual, because they face the need to acquire new knowledge about the culture of partners, force them to improve their own communication skills, develop them, the ability to feel peculiarities and mentality foreign culture. Thanks to these processes, the individual becomes able to adequately predict the prospects of communication with representatives of other cultures, more effectively achieve the goals of intercultural interaction.

References:

1. Problems of overcoming barriers of intercultural communication. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/197268415.pdf>_(Дата звернення 15.11.22)
2. Overcoming communicative barriers in intercultural communication. URL: <https://burago.com.ua/wp-content/uploads/2018/03/189.pdf#page=110> (Дата звернення 15.11.22)
3. Barriers of effective cross-cultural communication. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/3509/1/БАР%27ЄРИ%20ЕФЕКТИВНОЇ%20МІЖКУЛЬТУРНОЇ%20КОМУНІКАЦІЇ%20ГЛОБАЛЬНОГО%20ІНЖЕНЕРА.pdf> (Дата звернення 15.11.22)
4. Cultural barrier. URL: https://vue.gov.ua/Бар%27єр_культурний (Дата звернення 15.11.22)

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-279-4-31>

Суйма І. П.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри перекладу та лінгвістичної підготовки іноземців,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара*

ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Складність перекладу образної фразеології обумовлена необхідністю вирішувати, чи потрібно передавати метафоричність і обов'язково зберігати стилістичні та конотативні особливості фразеологічної одиниці (ФО), враховуючи при цьому її семантику. При неминучості

вtrat необхідно приймати рішення про збереження в перекладі образу або змісту фразеологічних одиниць [1, с. 173].

В деяких випадках можна говорити про авторство фразеологізмів, наприклад, це відноситься до крилатих виразів, афоризмів, сентенцій, пов'язаних з певним літературним або історичним джерелом. Авторство зазвичай не впливає на вибір способу перекладу подібних ФО [3, с. 47]. Однак необхідно в набагато більшій мірі враховувати важливість збереження їх форми, а також часто присутніх в їх змісті коннотативних значень: натяків, алюзій, пов'язаних з їх джерелом.

Багато фразеологізмів, в тому числі нейтральні по стилю, мають національне забарвлення [2, с. 68]. Національний колорит ФО може бути обумовлений специфічною забарвленням окремого компонента (реалія, власна назва) або ж характером самої одиниці, пов'язаної тим чи іншим шляхом з національними особливостями відповідного народу. Реалія і власна назва, як будь-який компонент ФО, втрачає тим більшу частину свого значення, чим тісніше зв'язок між компонентами, тобто чим вище ступінь неподільності всього поєднання. При цьому, навіть повністю втрачаючи семантику, реалії майже завжди зберігають колорит, що представляє основні труднощі під час перекладу таких одиниць. Зазвичай фразеологізми з яскравим національним забарвленням передають фразеологічними одиницями, в яких національне забарвлення відсутнє: *Queen Ann is dead – відкрив Америку!*, *he will not set the Thames on fire – він пороку не вигадає*, *to carry coal to Newcastle – носити дрова до лісу*.

Переклад фразеологізмів значно ускладнюється в тих випадках, коли автор в певних стилістичних цілях змінює зміст і / або форму фразеологічної одиниці, наприклад опускає або додає компоненти, замінюючи їх синонімами або антонімами, переставляє їх місцями, або «схрещує» одні одиниці з іншими, тобто вживає фразеологічні одиниці не в їх нормативному вигляді.

Наприклад, у своїй промові на щорічній вечері *асоціації кореспондентів* Білого дому у 2016 році Барак Обама використав фразеологізм, але змінив його форму:

In fact, I think we've got Republican Senators Tim Scott and Cory Gardner, they're in the house, which reminds me, security, bar the door!

Замість фразеологізму «*Katie, bar the door!*», що означає «стерезіться; готуйтеся до неприємностей», він змінив компонент фразеологізму «*Katie*» на «*security*» з метою створення жартівливої ситуації. Зміст при цьому залишився без змін.

Отже, основними труднощами під час перекладу фразеологічних одиниць можуть бути: національне забарвлення, каламбури, алюзії, зміна оратором змісту і/або форми вихідної фразеологічної одиниці.

Під час перекладу фразеологічних одиниць перекладач може припуститися різних помилок. В розглянутих перекладах нами були встановлені такі види помилок:

1. Невірний підбір відповідності.

Приклад можна знайти в перекладі уривку з виступу президента США Дональда Трампа перед співробітниками ЦРУ 21 січня 2017 року в штаб-квартирі ЦРУ в штаті Вірджинія:

*And probably almost everybody in this room voted for me, but I will not ask you to raise your hands if you did. But I would guarantee a big portion, because we're all **on the same wavelength**, folks. We're all **on the same wavelength**, right? He knows. It took Brian about 30 seconds to figure that one out, because we know **we're on the same wavelength**.*

*І, ймовірно, майже всі в цьому залі голосували за мене, але я не буду просити підняти руку, якщо хтось не голосував. Але гарантую вам велику підтримку, тому що всі ми – **в одному човні**, всі в одному, вірно? Він знає це. Щоб дійти такого висновку Брайану знадобилося всього тридцять секунд, тому що всі ми – **в одному човні**.*

У наведеному уривку оратор підкреслює спільність власних поглядів і поглядів слухачів та зазначає, що саме це взаєморозуміння дозволило йому отримати підтримку цієї категорії виборців на виборах. В цьому випадку використовується ідіома «*be on the same wavelength*» зі значенням «*to think in a similar way and to understand each other well*». У перекладі вжита ідіома «в одному човні», що має значення «в однаковому (часто – небезпечному) становищі» і є еквівалентом англійської ідіоми «*in the same boat*» («*in the same difficult situation as someone else*», «*having the same problem*»). При цьому в українській мові існує еквівалент вихідної ідіоми «бути на одній хвилі», що означає повне взаєморозуміння з будь-ким. Отже, в перекладі дещо змінюється зміст вихідного висловлювання, однак основна думка оратора зрозуміла із загального контексту ситуації, тобто неправильний підбір відповідності в мові перекладу в даному випадку не призводить до серйозного змістового спотворення. Оскільки виступ перекладався синхронно, можна припустити, що розглянута неточність пов'язана зі специфікою саме даного виду перекладу і у перекладача не було часу і можливості для пошуку більш близької відповідності вихідної одиниці.

2. Опуцання фразеологічної одиниці.

Іншим прикладом може слугувати уривок з промови Барака Обами 6 листопада 2016 року:

*Now, it is no secret that the president-elect and I have some pretty significant differences. But remember, eight years ago President Bush and I had some pretty significant differences. But President Bush's team could not have been more professional or more gracious in making sure we had a smooth transition so that we could **hit the ground running**.*

Відомо, що ми з обраним президентом маємо деякі розбіжності. Але пам'ятайте, вісім років тому у нас з президентом Бушем теж були розбіжності. Але команда президента Буша проявила вражаючий професіоналізм і забезпечила плавний перехід між президентами.

Оратор виступає з коментарем за підсумками президентських виборів, в ході яких перемогу здобув кандидат від Республіканської партії Дональд Трамп. В цьому прикладі використовується ідіома «*hit the ground running*» зі значенням «*to immediately work hard and successfully at a new activity*», «*to make a quick and eager start; not waste time*». Йдеться про те, що, коли сам Барак Обама був обраний президентом, йому і його адміністрації вдалося без зволікання приступити до роботи завдяки професіоналізму команди попереднього президента. При перекладі ідіома опущена, тобто не передається не тільки образність, а й значення фразеологізму. В цьому випадку розглядається приклад синхронного перекладу, тому опущення може пояснюватися тимчасовими обмеженнями. Слід зазначити, що опущення ідіоми в розглянутому прикладі не призводить до серйозних смислових втрат або спотворень при перекладі, оскільки як попередній контекст переданий вірно і відображає основну ідею повідомлення.

3. Невмотивоване додавання.

*I also told my team today **to keep their heads up**, because the remarkable work that they have done day in, day out, often without a lot of fanfare, often with a lot of – a lot of attention – work in agencies, work in obscure areas of policy.*

Також сьогодні я сказав своїй команді **бути уважними і не журитися**, тому що вони виконали приголомшливу роботу. День у день, часто без будь-якої урочистості і без уваги, в якихось тіньових областях політики.

В цьому випадку використовується ідіома «*to keep one's head up*», еквівалентна українському фразеологізму «*не занепадати духом*». У перекладі значення цього виразу адекватно передано за допомогою функціональної заміни «*не журитися*», тоді як вираз «*бути уважними*» не відповідає контексту ситуації і є зайвим, оскільки це значення відсутнє в тексті оригіналу.

Отже, помилки при передачі смислового значення ідіом можуть зустрічатися при використанні фразеологічних і нефразеологічних

способів перекладу. Найбільш поширеними причинами помилок під час перекладу фразеологічних одиниць є обмеженість часу під час усного перекладу, а також використання фразеологічної одиниці, схожої за формою з англійським фразеологізмом, але не тотожною йому за лексичним значенням.

Список використаних джерел:

1. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). Вінниця: Нова Книга, 2003. 448 с.
2. Crystal D. Cambridge Encyclopedia of the English language. Cambridge : Cambridge University Press. 1995. 491 p.
3. Nida E. The Theory and Practice of Translation. Leiden: The united bible societies, 1989. 219 p.